

BIOLÓGIA - 7. OSZTÁLY

Témazáró gyakorló dolgozat • A csatolt tanári segédlet és vázlat témái alapján

Név: _____

Dátum: _____

Elérhető pontszám: 50 pont

Eredmény: ____ / 50 pont

1. Fogalmak - párosítsd a fogalmat a meghatározással! (8 pont)

Írd a meghatározás betűjelét a fogalom mellé!

1. heterotróf	A. Olyan élőlény, amely szervetlen anyagokból maga állít elő szerves anyagot.	_____
2. autotróf	B. Azonos fajhoz tartozó egyedek adott helyen és időben élő csoportja.	_____
3. spóra	C. Más élőlények által előállított szerves anyaggal táplálkozó élőlény.	_____
4. populáció	D. Szaporodásra és terjedésre szolgáló, ellenálló képlet.	_____
5. társulás	E. Egy élőhelyen együtt élő, különböző fajok populációinak közössége.	_____
6. biom	F. Nagy kiterjedésű, jellegzetes éghajlatú és élővilágú földrajzi övezet.	_____
7. bioszféra	G. A Föld teljes, élőlények által benépesített része.	_____
8. hajtásos növény	H. Gyökérrel, szárral és levéllel rendelkező növény.	_____

2. Felsorolás - válaszolj röviden! (8 pont)

a) Sorolj fel négy biológiai tudományterületet! (4 p)

b) Sorolj fel négy életjelenséget! (4 p)

3. Mikroszkópok összehasonlítása (6 pont)

Írj három különbséget a fénymikroszkóp és az elektronmikroszkóp közé! (3 × 2 p)

1. _____
2. _____
3. _____

4. Szerveződési szintek (6 pont)

a) Rendezd növekvő sorrendbe az alábbi szinteket! (4 p)

szervrendszer • sejt • szervezet • szövet • szerv

b) Írj egy példát egyed alatti és egy egyed feletti szerveződési szintre! (2 p)

Egyed alatti: _____ Egyed feletti: _____

5. Ábraismeret - rajzolj és jelölj! (8 pont)

a) Készíts egyszerű, felismerhető rajzot egy állati sejtről, és jelöld legalább három részét! (4 p)

b) Nevezd meg két olyan részt, amely a növényi sejtben megtalálható, az állati sejtben viszont nincs meg ilyen formában! (2 p)

1. _____ 2. _____

c) Nevezd meg két, a segédletben szereplő élőlényt/élőlélynycsoportot, amelyről ábrát kell felismerni! (2 p)

1. _____ 2. _____

BIOLÓGIA - TÉMAZÁRÓ GYAKORLÓ DOLGOZAT

6. Charles Darwin és az ember evolúciója (6 pont)

a) Ki volt Charles Darwin? Fogalmazd meg róla két fontos állítást! (2 p)

b) Sorolj fel négy, az emberi evolúciót befolyásoló tényezőt vagy jellemzőt, amely a vázlatotokban szerepel! (4 p)

7. Szövegkiegészítés - az élőlények felépítése (4 pont)

Egészítsd ki a mondatokat a megfelelő szavakkal!

A hasonló felépítésű és működésű sejtek együttese a _____. A szövetekből _____ épül fel, ezek együttműködése pedig _____ alkot. Az élőlények közös életműködéseit _____ nevezzük.

8. Nagyraszok és jellemzésük (4 pont)

A tanult vázlat szerint nevezd meg a tananyagban szereplő embercsoportokat, és írd mindegyikhez egy-egy jellemzőt! (A tanult megfogalmazásokat használd.)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

9. Fogalmazás - embertípusok (4 pont)

Írj rövid, 4-5 mondatos összefoglalót a tanult embertípusokról! Térj ki a fejlődésük sorrendjére és legalább két jellemzőre.

Ellenőrzés: nézd át a fogalmakat, az ábrákat, a felsorolásokat és a tanári segédlet minden pontját!

MEGOLDÓKULCS - SZÜLŐI ELLENŐRZÉSHEZ

A nyitott kérdéseknél a vázlatban tanult, tartalmilag helyes válasz fogadható el. A dolgozat egyes kérdései a tanári segédlet témáiból készültek; az emberi evolúció és a nagyrasszok részénél a füzetben használt megfogalmazást érdemes követni.

1. Fogalmak

1-C, 2-A, 3-D, 4-B, 5-E, 6-F, 7-G, 8-H.

2. Felsorolás

a) Elfogadható példák: növénytan, állattan, embertan, ökológia, sejtbiológia, mikrobiológia, genetika, rendszertan. A füzetben tanult négy szakterületért jár a pont. b) Példák életjelenségekre: táplálkozás, légzés, anyagcsere, mozgás, növekedés, fejlődés, szaporodás, ingerlékenység/ingerre adott válasz, kiválasztás.

3. Mikroszkópok

Fénymikroszkóp: látható fényt és üveglencsét használ; élő minták is vizsgálhatók; kisebb felbontás/nagyítás. Elektronmikroszkóp: elektronnyalábot és elektromágneses lencsét használ; nagyobb felbontás/nagyítás; a vizsgált minta általában nem élő. Bármely három helyes különbség elfogadható.

4. Szerveződési szintek

a) sejt → szövet → szerv → szervrendszer → szervezet. b) Egyed alatti például sejt, szövet vagy szerv; egyed feletti például populáció, társulás, biom vagy bioszféra.

5. Ábraismeret

a) Állati sejt felismerhető rajza és legalább három helyes jelölés (pl. sejthártya, sejtplazma, sejtmag). b) Például sejtfal, zöld színtest, nagy központi vakuólum. c) A segédletben megnevezett példák: baktérium, állati sejt, növényi sejt, kalapos gomba; bármely két megfelelő válasz.

6. Darwin és evolúció

a) Charles Darwin angol természettudós volt; a természetes szelekcióval magyarázta az élőlények evolúcióját. b) Ezt a részt a füzetben szereplő felsorolás alapján kell értékelni, mert a segédlet csak a témakört nevezi meg.

7. Szövegkiegészítés

szövet; szervek; szervrendszert; életjelenségeknek (vagy életműködéseknek).

8-9. Nagyrasszok és embertípusok

A tanári segédlet megnevezi ezeket a témákat, de nem sorolja fel a konkrét kategóriákat és jellemzőket. Az értékelésnél kizárólag a tanórán/füzetben használt anyagot kövessétek. Ezeknél a feladatoknál ne a fenti általános kulcsból tanuljatok, hanem a saját vázlatból.

javaslat: először a megoldókulcs nélküli két oldalt töltsé ki, majd külön ellenőrizzék a válaszokat.